

Eğitim denetiminde yeni boyut: İnternet tabanlı eğitim faaliyetlerinin denetimi

New dimension in educational audit: Audit of internet-based educational activities

Ali UZUN¹ 

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, Trabzon, Türkiye

Özet: Geleneksel eğitim anlayışından çağdaş eğitime geçiş geleneksel denetim anlayışından çağdaş denetime geçişi zorunlu kılmıştır. Çağdaş eğitime geçiş ile birlikte eğitim alanında kullanımı artan internet ve bilgisayar destekli eğitim araçlarının denetlenmesi noktasında denetim hizmetlerinin bu yeni ihtiyaca cevap verecek şekilde güncellenmesi gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı Türkiye'nin eğitim denetimi sisteminin, çağdaş eğitimin önemli bir parçası olan internet tabanlı eğitim faaliyetlerinin denetlenmesi noktasında duyulan ihtiyaca cevap verecek şekilde güncellenmesine katkıda bulunmaktır. Bu çalışmada, belirlenen konuda daha önce yapılan çalışmaların incelenmesi ve özetlenmesi anlayışına dayanan literatür taraması yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın bulgular bölümünde eğitim alanındaki değişim ve yeniliklerin eğitim denetimi alanında değişim ve dönüşümleri gerekli kıldığı görülmektedir. Eğitim sisteminin başarıya ulaşmasında en önemli noktalardan biri sisteminin önceden belirlenen amaçlarla uyumlu olup olmadığının değerlendirilmesidir. Eğitim literatürü incelendiğinde başarılı bir eğitim sisteminin başarılı bir denetim ile mümkün olduğunu göstermektedir. Bu çalışma, uzaktan eğitim, sanal okul, sanal sınıf, okul internet siteleri, eğitim içerikli web sayfaları gibi internet tabanlı eğitim faaliyetlerinin yürütülmesi ve denetlenmesine yönelik faaliyetler noktasında çalışmalara ihtiyaç duyulduğu sonucuna ulaşmıştır.

Anahtar Sözcükler: Eğitim denetimi, eğitim 4.0, uzaktan eğitim, sosyal medya

Abstract: The transition from traditional education to contemporary education has made obligatory shift from traditional supervision to modern educational auditing. With the increasing use of internet-based and computer-assisted educational tools in contemporary education, it is essential to update supervision services to meet this emerging need. The aim of this study is to contribute to the modernization of Turkey's educational supervision system to effectively oversee internet-based educational activities, which constitute a significant component of contemporary education. In his study, the literature review method is employed, which involves examining and summarizing previous research conducted on the selected topic. The findings indicate that transformations and innovations in education necessitate changes and adaptations in the field of educational supervision. One of the most critical aspects of achieving success in an education system is assessing whether the system's operations align with its predefined objectives. A review of the educational literature suggests that a successful education system is possible with an effective supervision mechanism. The study concludes that further research is needed on the implementation and oversight of internet-based educational activities, such as distance education, virtual schools, virtual classrooms, school websites, and educational web pages

Keywords: Education audit, education 4.0, distance education, social media

1. Giriş

Eğitim, en geniş tanımıyla toplumsal kültürü aktarmanın bir aracıdır. İçinde yaşadığı kültür insanın kişiliğinin oluşmasında büyük öneme sahiptir. Tüm toplumlar kültürlerini kuşaktan kuşağa aktarmak ihtiyacı hissederler (Demirel ve Kaya, 2006). Eğitim insanları belirlenmiş amaçlar doğrultusunda yetiştirmeyi hedefler. Eğitim sürecinden geçen bireylerin kişilik özelliklerinde bir takım değişimler meydana gelmesi beklenir. Bu sürecinin en önemli bölümünü okullar oluştursa da okul dışında bireylerin mesleki bilgi ve beceriler kazanabileceği ve hayata uyum sağlayabilmelerine yardımcı olacak aile, iş yeri gibi çeşitli ortamlar mevcuttur (Fidan, 1986). Eğitim ile toplumsal dönüşüm arasında güçlü bir ilişki olduğu düşünülmektedir. Eğitimin ülkenin zenginleşmesine ve gelişmesine katkıda bulunacağına yönelik genel bir kanı mevcuttur (Akyüz, 2011). Eğitim genel olarak iki başlık altında incelenebilir: Formal ve İnfomal eğitim. Formal eğitim,

resmi kurumlarca belirlenen plan ve programlar doğrultusunda eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yürütülmesi anlayışına dayanır. Katılımcılar eğitim sonunda diploma ya da sertifika alma hakkı elde ederler. Formal eğitim kendi içerisinde okul öncesinden başlayıp yükseköğretime kadar aşamalı olarak devam eden örgün eğitim ile bireylerin ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda başvurduğu yaygın eğitim olarak ikiye ayrılır (Öymen, 1979). Uzaktan eğitim de formal eğitim içerisinde ele alınır. Çağımızda bilgi toplumu olma amacı taşıyan devletlerde yetişmiş insan gücünün çok önemli olduğu açık bir şekilde görülmektedir. İnsanlar çağımızda daha hızlı gelişen teknolojik gelişmelerle karşı karşıyadır (Alkayış, 2021). Eğitim 4.0, dijital gelişmelerin birçok alanda etkili olduğu gibi eğitim alanında da etkili olduğunu ifade etmek amacıyla kullanılan bir kelimedir. Endüstri ve teknolojik alandaki değişimlerin sağlıklı şekilde yürütülebilmesi için diğer alanlarda olduğu gibi eğitim dünyasında da dijital dönüşümün gerçekleştirilmesi anlamına gelmektedir (Öztemel, 2018). Endüstri alanında teknolojik dönüşümlerin eğitim alanındaki yansıması bilişim teknolojilerin öğrenme ortamları ile buluşması sonucunda ortaya çıkan dijital sınıf, görselliğin baskın olduğu öğrenme ortamları gibi yeni öğrenme ortamları meydana gelmiştir. Eğitim alanındaki teknoloji tabanlı bu değişimler öğretmenlerin ve eğitim denetmenlerinin yeterlilik alanlarında ve standartlarında değişimi zorunlu kılmaktadır (Göker, 2021). Eğitim sisteminin başarıya ulaşmasında en önemli noktalardan biri sistemin belirlenen amaçlara ulaşmak için yaptığı çalışmaların incelenmesidir. Eğitim sistemindeki bu inceleme sürecine eğitim denetimi denmektedir. Eğitim literatürü incelendiğinde başarılı bir eğitimin sisteminin başarılı bir denetim ile mümkün olduğu görülmektedir. Denetim sisteminin başarısı eğitim sistemindeki çağdaş değişim ve dönüşümlere uyum sağlamak ile mümkün olabilir. Geleneksel eğitim anlayışından çağdaş eğitime geçiş geleneksel denetim anlayışından çağdaş denetime geçişi zorunlu kılmıştır. Çağdaş eğitime geçiş ile birlikte eğitim alanında kullanımı artan internet ve bilgisayar destekli eğitim araçlarının denetlenmesi noktasında denetim hizmetlerinin bu yeni ihtiyaca cevap verecek şekilde güncellenmesi gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı Türkiye eğitim denetimi sisteminin teknoloji tabanlı uzaktan eğitim araçlarını denetleyecek şekilde güncellenmesine katkıda bulunmaktır. Türkiye’de eğitim denetimi ile ilgili yasal metinlerin güncellenmesi konusunda fikir sunmak, yeni denetmen rolleri ve denetim araçlarına ilişkin özgün bakış açısı ortaya koymak alt amaçlar olarak belirlenmiştir. Araştırma eğitim denetimine özgün bir bakış açısı getirmesi yönüyle çok kritik bir öneme sahiptir. Literatür tarandığında dünyada bu araştırmanın konusuyla ilgili çalışmalara ciddi olarak ihtiyaç duyulduğu görülecektir, araştırma literatürdeki bu ihtiyaca cevap vermesi yönüyle önemlidir. Teknolojik gelişmeler ışığında eğitim denetim sistemlerinin güncellenmesini sağlamak için bilimsel veriler temelinde somut bilgiler sunması ve uygulanabilir olması bu araştırmanın önemli noktalarındandır. Denetmen rollerinin ve denetim araçlarının çağdaş eğitimin ihtiyaçları doğrultusunda güncellenmesini sağlamak açısından çok kritik bir öneme sahiptir. Ayrıca bu çalışma; Türkiye eğitim denetimi sisteminin, diğer ülkelere örnek olacak şekilde gelişimine katkıda bulunmasını destekleyecek nitelikte olması açısından önemlidir.

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada literatür taraması yöntemi kullanılmıştır. Literatür taramasında araştırma kapsamındaki konuyla ilgili yayınlanmış kitaplar, makaleler, tezler, konferans bildirileri, tarihi kayıtlar ve raporlar gibi eserler taranarak çalışmaya katkı sağlayacak bilgilere ulaşılır. Literatür taramasının amacı kısaca, araştırma konusunda ihtiyaç duyulan bilgilerin elde edilmesi şeklinde ifade edilebilir Akademik çalışmalar konu ile ilgili daha önce yapılmış çalışmalar üzerine inşa edilir. Literatür taraması akademik çalışmalar için çok önemlidir, bu çalışmaların bir derinlik ve kimlik kazanmasına katkıda bulunur (Demirci, 2014). Literatür taraması sayesinde bir konuyla ilgili sonuca varmadan önce konu kapsamında yapılmış olan çalışmalardan faydalanılır (Arshed ve Dansen, 2015). Literatür taramasının yeterince yapılmaması araştırma

kapsamındaki konuyla ilgili önemli bilgilerin gözden kaçmasına sebep olur ve aynı zamanda araştırmacının olumsuz değerlendirilmesine yol açar. Literatür taraması yapan araştırmacının bu konuda daha önce kim, ne zaman, neyi araştırdı ve hangi bulgulara ulaştı, bu konuda araştırılmayan bulgular nelerdir gibi sorulara cevap vermesi gerekmektedir (Çolak, 2012).

2.2. Veri Toplama Süreci

Verilerin toplanması sürecinde araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın verilerinin toplanmasında yüz yüze görüşme tekniği kullanılmıştır. Yüz yüze görüşme, formun cevaplayıcılarla karşılıklı etkileşim içinde uygulandığı, araştırmacının kontrolünü artıran, zaman ve maliyet açısından önemli tasarruflar sağlayan etkili bir yöntemdir (Büyüköztürk vd., 2019).

Veri toplama aracının geliştirilmesi süreci madde havuzunun oluşturulması ile başlamıştır. Madde havuzunun oluşturulmasında ilgili literatür göz önünde bulundurulmuş ve oluşturulan maddeler uzman görüşüne sunulmuştur. Hayat boyu öğrenme, ölçme-değerlendirme ve Türkçe alan uzmanları tarafından alınan geri bildirimler sonrasında ölçme aracı deneme formu oluşturulmuştur. Oluşturulan deneme formu formasyon eğitimi alan öğretmen adayları içerisinde basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılarak seçilen Tarih ve Coğrafya alanlarında eğitim gören iki kadın üç erkek olmak üzere beş öğretmen adayına gönderilmiştir. Basit seçkisiz örneklemede tüm birimler seçilmek için eşit şansa sahiptirler (Büyüköztürk vd., 2019). Öğretmen adayları deneme formunu inceleyip soruların anlaşılabilirliği ile ilgili geri bildirimlerde bulunmuşlardır. Bu geri bildirimler; soruların uzun olması, aynı sorunun içerisinde farklı öğelerin belirlenmek istenmesi şeklindedir. Öğretmen adaylarından alınan geri bildirimler sonrasında veri toplama formuna gerekli düzeltmeler yapılarak son şekli verilmiştir.

2.3. Verilerin Analizi

Bu araştırmanın veri analizi literatür incelemesi ile yapılmıştır. Literatür taraması sonucunda elde edilen verilerin incelenmesi duruma göre verilerin baştan sona detaylı bir şekilde okunmasını gerektirirken bazen de detaylı bir inceleme yerine işe yarayan bilgileri elde etmeye odaklanan tarama yöntemi ya da araştırmanın tamamı yerine belli bir bölümünün okumaya dayanan atlayarak okuma yöntemi kullanılabilir (Demir, 2014). Bu araştırmada elde edilen kaynakların analizinde ağırlıklı olarak tarama yöntemlerinden kritik okuma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma konusu ile ilgili sınırlı bilgi içeren kaynakların analizi ise tarama ve atlayarak okuma yöntemleri ile yapılmıştır.

3. Bulgular

3.1. Uzaktan Eğitim

Bireysel ve zihinsel gelişimin temel noktası olan eğitim hem gelişmiş hem de gelişmekte olan milletler için çok büyük bir öneme sahiptir. Teknolojideki hızlı gelişim eğitim hizmetlerini de etkilemiş ve teknoloji eğitimin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. İnternet teknolojisinin eğitim hizmetlerinde işe koşulması ile birlikte “Uzaktan Eğitim” kavramı eğitim literatürüne girmiştir (Özbay, 2015). Uzaktan Eğitim, bilişim teknolojilerinden yararlanarak eğitimi zaman ve mekândan bağımsız hale getiren etkileşime olanak tanıyan ekonomik bir eğitim biçimidir (Gökçe, 2008). Tarihi eski zamanlara kadar inen uzaktan eğitim ilk olarak yazılı materyallerin bireye ulaştırılarak öğrenmesinin sağlanması ile başlamış, teknolojideki gelişimlerle birlikte eş zamanlı ve eş zamansız olarak yürütülen bir sürece dönüşmüştür. Günümüzde uzaktan eğitim oldukça yaygın ve gözde bir eğitim aracıdır. Eğitimde bireyselliğe verilen değerin artması ile birlikte uzaktan eğitimin önemi de artmıştır. Dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi Türkiye’ de de uzaktan eğitim alanına yatırımlar yapılmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı öğretmen, öğrenci, personel, veli eğitimlerinde uzaktan eğitime başvurmaktadır (Kaçan ve Gelen,

2020). Uzaktan eğitim eş zamanlı (senkron) ve eş zamansız (asenkron) olarak ikiye ayrılır. Eş zamanlı (senkron) uzaktan eğitim farklı mekanlarda bulunan öğretmen ve öğrencinin karşılıklı canlı iletişimde bulunduğu, etkileşime olanak tanıyan eğitim türüdür. Eş zamansız (asenkron) eğitimse öğretmen ve öğrenci etkileşimine olanak tanımayan, karşılıklı iletişimin olmadığı, derse ilişkin bilgilerin internet yardımıyla öğrenciyle paylaşıldığı eğitim türüdür. Eş zamanlı eğitim farklı mekanlarda bulunan öğretmen ve öğrencinin etkileşimini sağlayarak yüz yüze eğitimin avantajlı yanlarına uzaktan eğitimde de olanak tanımaktadır. Eş zamansız uzaktan eğitim öğrenciye öğretmenden bağımsız bireysel hızına uygun öğrenme fırsatı tanımaktadır (Yorgancı, 2015). Kaliteli bir eğitim için çevrimiçi öğrenme önemli bir araçtır. Öğretmenler Zoom, Google Classroom, Google Meet, Skype gibi programları kullanarak ders anlatabilirler (Selvan ve Krishan, 2023). Sınıf içerisinde yüz yüze eğitimde olduğu gibi uzaktan eğitim süreçlerinde de öğretmenin sınıf yönetimi noktasında gerekli becerilere sahip olması beklenir. Öğrenen ve öğreten sınıf yönetiminin önemli parçaları içerisinde. Öğrenenin ve öğretmenin uzaktan öğretim sürecinde sorumlulukları vardır (Can, 2020). Uzaktan eğitim ve öğretimin üç önemli boyutu bulunmaktadır. Bunlardan birincisi uzaktan eğitim faaliyetlerinin yürütülmesi, ikincisi uzaktan eğitim faaliyetlerinin yönetilmesi, üçüncüsü ise uzaktan öğretim ve yönetimi de içine alan sistemin uzaktan denetimidir (Şimşek ve Toprakçı, 2023).

Okul web sitesi. Bilgisayar destekli eğitim faaliyetleri internetin ortaya çıktığı ilk zamanlardan beri okullarda aktif olarak kullanılmaktadır. İnternetin okullarda aktif olarak kullanılmasının bir yönü de okulların kendi web sitelerini kurmaları ve siteler aracılığı ile eğitsel faaliyetlerini internet ortamına aktarmalarıdır. Bu web sayfaları öğrencilerin kitap, dergi, materyal, plan, program gibi eğitim araçlarına ulaşmalarına katkı sağlamaktadır (Varol & Kubanç, 2012). Hartshore, Friedman, Algozzine ve Kaur'a göre (2008) okul web sitelerinin işlevi iki başlık altında toplanabilir:

1. Okul sitesini ziyaret eden kişilere okulla ilgili bilgiler sunan bilgi sistemi.
2. Okulun tüm paydaşları arasında aracı bir rol üstlenmek.

Mckenzei ve Kahan' a (2020) göre okul web siteleri, okul vizyonu/hedefleri, müfredat içeriği, ders programları, ders dışı etkinlikler ve temel konular hakkında bilgi sağlama dahil olmak üzere birçok işleve hizmet edebilir. Millî Eğitim Bakanlığı bünyesindeki Bilgi İşlem Daire Başkanlığı 2012 yılında kurumsal web sitesi projesini başlattı. Bu proje ile birlikte Milli Eğitim Bakanlığına bağlı kurumların web sitelerinin kalitesinin artırılması amaçlandı. Proje sayesinde MEB bünyesindeki bütün kurumların web siteleri benzer standartlara kavuşturuldu ve bu sitelerin kurumsallaşmasına katkı sağlandı (Hebebe ve Alan, 2017). Okul Web siteleri kuruluşu 1998'li yıllara uzanmaktadır. Başlangıç yıllarında okul sitelerinin standartları tam olarak belli değildi. Okulun tüm paydaşlarına hitap edecek, zengin içeriklere sahip, belirlenen standartları taşıyan ve zararlı içeriklere karşı kontrollü olması günümüz okul web sitelerinden beklenmektedir (Ergün & Ergün, 2008). Okul web sitelerinin işlevselliğini belirleme de çeşitli kriterler vardır. Bu kriterler şu şekilde sıralanabilir: şeffaflık, erişebilirlik, etkileşim, kullanılabilirlik, hesap verilebilirlik. Bu kriterlerden hesap verilebilirlik okul web sitesinin güven ve meşrutiyet bakımından standartları karşılayıp karşılamadığı ile ilgilenir (Gu, 2017). MEB Okulöncesi ve ilköğretim Kurumları Yönetmeliğine göre 6698 sayılı Kanun çerçevesinde öğrencilerin kişisel verilerini korumak için fotoğraf, görüntü ve seslerinin izinsiz olarak sosyal medyada paylaşılması yasaklandı. Okul psikolojik danışmanı gözetiminde veli ve öğrenciden yazılı izin almadan bu tür paylaşımlar yapılamayacak (MEB, 2023). Çelik ve Tosun'a (2019) göre Milli Eğitim Bakanlığı başta olmak üzere birçok eğitim kurumunun kurumsal sosyal medya hesabı bulunmakta ve eğitim kurumları bu sosyal medya hesaplarını aktif şekilde kullanıp paylaşım yapmaktadırlar. Bu sosyal medya hesaplarına kurumların resmi sitelerindeki bağlantılardan ya da sosyal medya üzerinden yapılacak aramalardan

ulaşılabilir. Bu araştırmanın sonuç bölümünde sosyal medya paylaşımları ile ilgili gerekli eğitimlerin verilmesi ve okulların paylaşımlarının üst yönetim tarafından kontrol edilmesinin önemli olduğu ifade edilmiştir (Çelik ve Tosun, 2019).

3.2. Sanal Eğitimde Güven Boyutu

Sanal eğitim elektronik ortamda gerçekleştirilen eğitim olarak tanımlanabilir. Bu eğitime internete dayalı veya online eğitim de denmektedir. Sanal eğitim ile birlikte geleneksel eğitimin önemli sınırlılıkları olarak görülen zaman, mekân, öğretim elemanı eksikliği gibi sorunların çözümünde önemli bir adım atılmıştır. Öğrencinin ve öğretmenin rollerinde de değişim meydana gelmiştir. Öğretmenin rehberlik rolü ön plana çıkarken öğrenci bilgiyi pasif olarak alan değil araştıran, bilgiye ulaşan rollerini üstlenmiştir (Karasar, 1999). Bir yasal dayanağın varlığı uzaktan eğitim hizmetlerinin olumlu etkilerini artırabilir (Bramioh ve Lekoko, 2005). İnternet eğitim alanında birçok yenilik getirdi ve öğrenme şeklini değiştir. Fakat sanal eğitimin kalitesi noktasında problemler mevcuttur ve bu yolla gerçekleşen eğitimin kalitesini artırmak için çalışmalara ihtiyaç vardır (Barbera, 2004). Sanal sınıf ortamlarında yapılan dersler kayıt altına alınabilmekte ve kaydedilen bu dersler tekrar izlemeye olanak tanımaktadır. Kayıt altına alınan derslerin tekrar izlenmesine olanak tanınması sayesinde bu dersler yöneticiler tarafından değerlendirilebilmektedir, bu sayede yöneticilere öğretmen ve sürece yönelik değerlendirme fırsatı sunulmaktadır. Kayıt altına alınan derslerin değerlendirme amacıyla sürecin iyileştirilmesine katkı sunduğu gibi derse giremeyen öğrencilere uygun zamanda ders kayıtlarını izleyerek öğrenmelerini gerçekleştirme olanağı sunmaktadır (Yaşlıca, 2019). Geleneksel eğitimde yaşanan bazı problemler çevrimiçi eğitimin gelişmesi ile çözülmüş ve bireysel ihtiyaçlara uygun eğitim ön plana çıkmıştır. Ancak sanal eğitim denetim sorununu da beraberinde getirmiştir. Herkesin görüş ve düşüncelerini ortaya koyduğu internet eğitim seviyeleri farklı insanların ortaya koyduğu ve doğruluğu ölçülemeyen içeriklerle dolmuştur. Herhangi bir denetimden geçirilmemesi bu içeriklerin verimlilik, kalite, uzun süreli olma gibi özelliklerini olumsuz etkilemektedir. İnsanların doğru bilgiye ulaşmasının sağlanması için bilginin kontrolü gereklidir (Tokmak, 2019). Bilgi internetin gücü sayesinde geniş kitlelere ulaşabilmekte ancak bu bilgi üzerinde herhangi bir kontrol olmadığı için bilgi kirliliği problemi doğmaktadır. Bu durum öğrenenlerin bilgiye şüpheli bakmalarına sebep olmakta ve bilgiyi teyit etme ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır (Ayhan, 2007).

3.3. Yönetim Bilgi Sistemleri

Teknolojinin gelişmesi ile birlikte yöneticilerin karar vermelerine destek olmak amacıyla geliştirilen internet tabanlı sistemlerdir. Bu sistemler sayesinde kurum yöneticilerinin bilgiye ulaşma ihtiyaçları desteklenmektedir (Polat ve Arabacı, 2013). Okul yöneticilerinin zorunlu rollerinden biri teknolojik gelişmelerle birlikte dijital liderliktir. Milli Eğitim Bakanlığı okul yöneticilerinden birçok yönetim bilgi sistemini kullanmasını beklemektedir. Bu yönetim bilgi sistemleri şu şekilde sayılabilir: Doküman Yönetim Sistemi (DYS), Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemi (MEBBİS), Türkiye’de Eğitimin Finansmanı-Eğitim Harcamaları Bilgi Yönetim Sistemi (TEFBİS), Eğitim Bilişim Ağı (EBA), E-Okul (Şahin, Avcı ve Anık, 2020). Doküman Yönetim Sistemi (DYS), Milli Eğitim Bakanlığı 2017 yılından itibaren resmi yazışma ile ilgili işlemleri internet tabanlı bir uygulama olan Doküman Yönetim Sistemi üzerinden yürütmektedir. Okul yöneticileri geliştirilmeye ihtiyaç duymakla birlikte bu sistemin bürokrasiyi azalttığı, şeffaflığı ve tasarrufu arttırdığını düşünmekte ve bu sistemi güvenilir bulmaktadırlar (Yıldırım, Yılmaz ve Balıkcı, 2018).

3.4. Denetim ve Denetim 4.0

İnternet bağlantısı olan herkes dijital ortamda birçok dersin içeriğine ulaşabilir. İnternet tabanlı eğitim faaliyetleri etik açıdan sağlam bir eğitimin nasıl verileceği sorusunu beraberinde getirmektedir (Rolfe, 2015). Dijital dünya, teknolojiye bağlı gelişimlerle birlikte eğitim alanında etkisini güçlendiriyor (İsmail, 2018). İnsanlar dijital dünyaya ayak uydurmak için bilgi

ve becerilerini sürekli güncellemelidirler (Grand ve Clement, 2017). Denetim, kurumun amaçlarına ulaşma düzeyini tespit etmek, daha iyi sonuçlara ulaşmak amacıyla tedbir almak ve süreci iyileştirmek olarak tanımlanabilir (Kayıkçı, 2015). Kurumun amaçlarına ulaşmasını güvence altına almak için denetime başvurulur. Kurum içerisinde gerçekleştirilen eylemlerin kurumun amacına hizmet edip etmediğinin ortaya konması önemlidir. Amaca hizmet etmeyen eylemler amaçlardan sapmışsa bu durum kurumu zayıflatır ve varlığını tehlikeye sokar. Planlanan amaçlardan sapmayı önlemek için sistemi izleyip aksayan yönleri düzeltme işlemine denetim denir. Denetim sürecinin amacı kurumun hedeflerine ulaşmasını sağlamaktır (Başaran, 1984). Amacı, türü, kuruluşuna bakılmaksızın bütün örgütlerin varlığını devam ettirebilmesi için denetime ihtiyaç duyduğu söylenebilir. Denetim evrenseldir. İnsanlar belli amaçlara ulaşmak için denetime muhtaçtır (Başaran, 2000). Örgütlerin yapısında meydana gelen değişimler yönetim ve denetimleri noktasında da değişimlere yol açmıştır (White, 2006). Denetimin amaca hizmet etmesi için taşıması gereken nitelikler şu şekilde ifade edilebilir (Akyel, 2012):

1. Denetimin hedefleri net bir şekilde belirlenmeli,
2. Denetim sistemi geçerli ve güvenilir bir şekilde inşa edilmeli.

Denetimin tarihsel gelişimi incelendiğinde denetim 1.0'dan denetim 4.0'a doğru ilerleyen bir süreç görülmektedir. Denetim 1.0 elle yapılan ve kâğıt, kalem, hesap makinesi kullanılan süreci ifade etmektedir. Denetim 2.0 bilgisayar destekli yürütülen denetim faaliyetlerini ifade etmektedir. Fakat teknoloji denetim 2.0'da çok kısıtlı kullanılmaktadır. Büyük veri analizlerini içeren süreçle birlikte denetim 3.0'a geçilmiştir. Endüstri 4.0 ile birlikte denetim 4.0 kavramı günümüzde literatüre girmiştir. Denetim 4.0 yenilikçi ve otomasyona dayalı denetim araçlarının denetim sürecinde aktif şekilde kullanılmasını içeren süreç olarak adlandırılmaktadır (Dai ve Vasarhelyi, 2016).

3.5. Eğitim Denetimi

Eğitim denetiminin amacı özüne uygun, amaçlara hizmet eden eğitim öğretim faaliyetlerini desteklemek ve ortaya koymaktır (Eriçok, 2022). Eğitim sisteminde denetim hizmetinin taşıdığı birçok amaç vardır. Okula düzenlenen ziyaretin anlamlı olabilmesi için denetçinin ziyaretin amacı hakkında bilgi sahibi olması ve bu amaca ulaşma yollarını bilmesi gerekir. Çağdaş eğitim denetiminde müfettiş bir profesyonel olarak ve çalışma arkadaşı olan öğretmenlerle tanışmak için okula gitmelidir. Modern eğitim denetiminin amaçları şu şekildedir (Olorode ve Adeyemo, 2012):

1. Okuldaki öğretmenlerin kendilerine verilen görevleri yerine getirdiklerinden emin olmak,
2. Elverişli ve eğitimi faaliyetlerini destekleyen okul ortamını teşvik etmek ve geliştirmek
3. Öğretmenlerin mesleki becerilerini geliştirmelerine destek olmak,
4. Eğitim performansının ölçütlerini belirlemek,
5. Öğretmenleri mesleklerine karşı olumlu tutum geliştirmelerini teşvik etmek,
6. Eğitimle ilgili yasa ve yönetmeliklere uygun hareket edilip edilmediğini tespit etmek,
7. Okulun iklimini veya tonunu değerlendirmek ve çözüm önermek,
8. Yeni geliştirilen yöntem ve teorilerin başarısını değerlendirmek.

Eğitim uzmanlarına göre eğitimde beş denetim türü mevcuttur. Bu denetim türleri şu şekildedir (Elbenna, 2022):

1. Düzeltici Tip: Var olan mevcut bir sorunu tespit edip bu sorunu yetkililere bildirmek için yapılır. Olumsuz bir denetim türü olarak kabul edilir.
2. Önleyici Tip: Denetmen işlerinde ortaya çıkabilecek sorunları tahmin etmeye ve bu sorunları önlemek için gerekli planlamaları yapmaya odaklanmıştır. Denetmen, geleceğe yönelik bir planlayıcı olarak görülür.
3. Yaratıcı Tip: Yenilik, teşvik etme ve deneye dayalı eğitim denetimi türüdür.
4. Eğitim Türü: Öğretmenlerin eğitim öğretim becerilerini desteklemek amacıyla gerçekleştirilir.
5. Laissez-Faire Tipi: İşleri akışına bırakmaktır. Pek çok insan, rehberlik veya ilerlemeye odaklanma olmadığından, bunun en az etkili denetim yolu olduğu konusunda hemfikiridir.

MEB Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından 2021 yılında yayımlanan Rehberlik ve Denetim Rehberleri Genel Esaslarına göre Rehberlik ve Denetimin ilkeleri şu şekildedir (s. 3).

1. Bireysel ve kurumsal farklılıklar ile çevresel faktörleri dikkate almalıdır.
2. Yol gösterici ve önleyici rehberliği öne çıkararak düzeltmeyi, iyileştirmeyi ve geliştirmeyi esas almalıdır.
3. İyi uygulama örneklerini yaygınlaştırmalıdır.
4. Sistemin risk alanlarının belirlenmesini ve giderilmesini sağlamalıdır.
5. Usulsüzlük ve yolsuzlukları önlemelidir.
6. Açık, şeffaf, eşit, demokratik, bütüncül, güvenilir ve tarafsız olmalıdır.
7. İşbirliğini ve katılımı esas almalıdır.
8. Başarıyı ön plana çıkarmalı, teşvik etmeli ve ödüllendirmelidir.
9. Bilimsel ve objektif esaslara dayalı olmalıdır.
10. Etkili, ekonomik ve verimli olmalıdır.

3.6. Eğitim Müfettişlerinin Roller

Denetim anlayışında meydana gelen değişimler müfettişlerden beklenen rollerde de değişmeye yol açmaktadır (Seçkin, 1993). Başar'a (1995) göre birçok bilim adamı tarafından müfettişlerin rolleri liderlik, yöneticilik, rehberlik, öğreticilik, araştırmacılık ve denetçilik şeklinde sıralanmaktadır. Modern denetim eğitim müfettişlerini aynı zamanda bir danışman olarak görür. Eğitim müfettişi okulun paydaşları ile birlikte çalışarak sorunları tespit etmelerini ve anlamalarını sağlar. Eğitim müfettişi okulun güçlü ve zayıf yönlerinin tespit edilmesine katkıda bulunmak amacıyla danışmanlık rolünü etkili şekilde kullanır, iyileşme ve yenileşmede etkin rol oynar (Özdayı ve Özcan, 2005).

Türk eğitim sisteminde denetimin genel yapısı. 1 Mart 2022 tarihli Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Müfettişleri Yönetmeliği'nde Türkiye eğitim denetimi sistemi merkez ve taşra olarak ayrılmıştır. Merkezde denetimden sorumlu birim Teftiş Kurulu Başkanlığı olarak belirlenirken, taşrada bu görevi İl Milli Eğitim Müdürlüklerine bağlı Eğitim Müfettişleri Başkanlıkları üstlenmiştir. Yönetmelikte okulların denetlenme süre aralıklarına ilişkin bilgilere de yer verilmiştir. Özel öğretim kurumları yılda bir kez, yurtların yılda iki kez ve devlet okullarının üç yılda bir kez denetlenmesine karar verilmiştir. 1 Mart 2022 tarihli Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Müfettişleri Yönetmeliği ile birlikte daha önce müfettişlerden alınan ders denetimi yapabilme yetkisi geri verilmiştir. Yeni teftiş sistemi geleneksel inceleme

ve araştırma rolünü aşarak okullara denetim ve rehberlik; illere izleme, denetim ve rehberlik hizmetlerinde destek vermeyi amaçlamıştır. Yönetmelikte yer alan bir diğer hususta öz değerlendirilmedir. Okulların her yıl öz değerlendirme yapmaları ve bu değerlendirme raporunu illerde bulunan Eğitim Müfettişleri Başkanlığına göndermesi gerektiği belirtilmiştir. İller beş hizmet bölgesine ayrılmış ve müfettişlerin beş hizmet bölgesinin tamamında zorunlu çalışma yükümlülüğü olduğu belirtilmiştir (MEB, 2022).

3.7. Farklı Ülkelerde Çevrimiçi Eğitim Standartlarına İlişkin Çalışmalar

Pek çok ülke çevrimiçi eğitimin kalitesine ilişkin standartlar oluşturmuş ve bu standartları yayınlamıştır. 2017 yılında Avustralya Hükümeti Eğitim Bakanlığınca “Çevrimiçi Öğrenme Setinin Kalite Güvencesi” konulu bir çalışmada uzaktan eğitime ilişkin standartlar belirlenmiştir. Avustralya’da çevrimiçi eğitime ilişkin standartlar şu alanlara odaklanmaktadır: Liderlik ve Yönetim, Personel Profili ve Profesyonellik, İnceleme ve İyileştirme, Kaynaklar, Öğrenci Bilgileri ve Desteği, Öğrenci Deneyimleri, Müfredat Tasarımı, Değerlendirme ve Dürüstlük, Öğrenme Çıktıları (Cheek, 2021). Birleşik Krallık’ta Açık ve Uzaktan Öğretim Kalite Konseyi çevrimiçi eğitimin kalitesi kriterlerine ilişkin çeşitli alanlar belirlemiştir. İspanya, Almanya, Portekiz gibi ülkelerde internet tabanlı öğrenme için çeşitli standartlar ortaya koymuştur (Peres vd., 2014). Avrupa Yükseköğretimde Kalite Güvence Ağı (ENQA) 2010 yılında Avrupa ülkeleri arasında kalite değerlendirme konusunda işbirliği sağlamak için kuruldu. Avrupa Birliği resmi yayınlarında çevrimiçi eğitimin kalite standartları konusunda 2010 yılında ENQA’nın yayınlamış olduğu E-Öğrenmenin Kalite Güvencesi belgesi dışında herhangi bir belge bulunmamaktadır. 2008 yılında İsveç Ulusal Yüksek Öğretim Ajansı Uzaktan/Çevrimiçi Eğitimde kalite standartlarına odaklanan bir proje başlatarak personel nitelikleri, kullanılan materyaller, sanal çerçeve konularına dikkat çekti (Vlachopoulos, 2016). ABD’deki çalışmalar incelendiğinde 2000 yılında Washington’daki Yüksek Öğretim Politikası Enstitüsü’nün, uzaktan eğitim kurslarının kalitesine yönelik başarı kriterlerini ortaya koyan bir rapor yayınladığı görülmektedir. 2002 yılında California Eyalet Üniversitesi, “Çevrimiçi Öğrenme Değerlendirme Tablosunu” yayınlamak çevrimiçi uzaktan eğitim kurslarının izlenmesi için yönergeler ortaya koymayı amaçladı (Vlachopoulos, 2016). Portekiz Covid-19 salgını sonrası internet tabanlı eğitim faaliyetlerine verilen önem artırdı (Poscoal, 2019). Portekiz internet tabanlı eğitimin öğrenme sürecini bireyselleştirmesi, kişisel ihtiyaçlara cevap vermesi, ekonomik olarak tasarruf sağlaması gibi avantajlarını göz önüne alarak küresel çaplı yükseköğretimde kaliteli uzaktan eğitimi destekleyen ve teşvik eden 133 sayılı kanun hükmünde kararname yayımlayarak yasal bir zemin ortaya koydu (Rocha, 2019).

3.8. İnternet Tabanlı Eğitim Faaliyetlerinin Denetimi

İnternet tabanlı uzaktan eğitim modeli günümüz eğitim sistemleri içerisinde önemli bir yer edindi ve gelecekte de bu önemini muhafaza edecektir. Bu denli önemli bir eğitim aracı haline gelen İnternet tabanlı uzaktan eğitim sistemleri eğitim araştırmacıları için de önemli bir konudur. Eğitim araştırmacıları bu konuyla ilgili çeşitli sorulara cevap aramaktadır: İnternet tabanlı uzaktan eğitimde yer alacak olan öğretmen ve öğrenciler ne gibi özellikler göstermeli, öğretmen-öğrenci ve öğrenci-öğrenci ilişkisinin önemi nedir gibi sorular bunlardan bazılarıdır (Distance, 1997). Geleneksel eğitim denetimi modelleri yüz yüze eğitimi denetlemek üzerine kuruludur, günümüzde teknolojinin gelişmesi ile ön plana çıkan internet tabanlı eğitim uygulamalarının denetlenmesi noktasında bu klasik denetim modelleri ihtiyaca cevap vermeyi tam olarak garanti etmez (Garcia ve Cano, 2013). Bilgi ve iletişim teknolojilerine dayalı olarak yürütülen ve her geçen gün gelişen internet tabanlı eğitim modelinin ortaya koyduğu öğrenme ve öğretme süreçleri, kalitesi, öğrenme araçları ve yasalara uygunluğunu denetlemek için yeni bir denetim modeline ihtiyaç duyulmaktadır (Oliva ve Pawlas, 1997). Teknolojik gelişimler eğitim ve öğretim sürecindeki değişimleri de beraberinde getirmiştir. Bu gelişimler insanların hayatlarının her alanında olduğu gibi eğitim alanında da ‘sanal okul, sanal kampüs’ gibi yeni kavramlar ortaya

çıkarmıştır. Sınıf, bina, laboratuvar gibi somut öğrenme ortamlarının yerini internet tabanlı soyut ortamlar almaya başlamış. Sosyalleşme ve bilgiye ulaşma ihtiyacını karşılamada bu soyut ortamlar önemli bir araç haline gelmiştir (Gülbahar, 2009). İnternet sınırları aşan bir güç merkezine dönüştü. İnternete dayalı olarak yürütülen çevrimiçi eğitim sistemleri için de benzer durum söz konusudur (Barth, 2004). Çevrimiçi eğitim alanındaki teknolojik gelişmeler eğitim kurumlarının kapsam ve hedeflerinde de bir değişim başlatmıştır. Burada dikkat edilmesi gereken en önemli ayrıntı bu gelişimin daha önce yaşanmamış büyüklükte stratejik bir gelişme olduğu noktasıdır. Çevrimiçi eğitim yüz yüze eğitime göre daha zordur, öğretmen öğrenci iletişimi daha karmaşıktır. Çevrimiçi eğitim ortamlarında yapılacak hataların düzeltilmesi zahmetlidir (Daykman ve Davis, 2008). 1990'lı yıllardan itibaren internet kullanımının artması ve bilgi çağına başlaması ile birlikte kamu kurumları da bu değişim ve dönüşüme uyum sağlamak durumunda kalmıştır. Kamu kurumları elde ettikleri bilgilerin birçoğunu internet ortamındaki veri tabanlarında kayıt altına almakta ve bu bilgileri ilgililerin kullanımına sunmaktadır. Teknolojik gelişmeler kamu kurumlarının sunmuş olduğu hizmetin güvenilirliği ve şeffaflığını artırarak insan odaklı hizmet anlayışını desteklemektedir. Kamu kurumlarının bilgi deposu olan dijital sistemlerin güvenilir bir şekilde yönetilmesi noktasında bu yönetim hizmetlerinin denetlenmesi dijital veri tabanlarının sağlıklı ve güvenli çalışmasını sağlayacaktır (Özden ve Çalış, 2019). Dijital gelişmeler denetim alanını da etkilemiş ve manuel yapılan denetim çalışmaları dijital ve bilgisayar merkezli denetim uygulamalarına dönüşmeye başlamıştır. Bu dönüşüm süreci denetim hizmetlerinin sunulması sırasında denetleme faaliyetlerini, denetim yöntemlerini, süreçleri değiştirerek yeni bir denetim ortamı meydana getirmiştir. Teknolojik gelişmeler denetim faaliyetlerinin iyileştirmesine ve denetim hizmetlerinin kalitesine katkıda bulunma potansiyeline sahiptir. Denetim hizmetini yürütmekten sorumlu olan müfettişlerin dijital alanda denetim becerilerine sahip olmaları ve bu yeni alana uyum sağlayacak şekilde becerilerini güncellemeleri gerekmektedir. Görülmektedir ki dijital dönüşümler denetim mesleğinde büyük değişimleri beraberinde getirecektir, bu meslek dijital beceriler gerektiren yeni boyutlar kazanacak ve değişimden uzak kalamayacaktır (Celayir ve Celayir, 2020). Bütün denetim organları dijital gelişmelerle iç içe olmalı ve denetim sürecine teknolojik gelişmeleri aktarmalıdır. Dijital teknolojiler aracılığıyla yürütülen denetim hizmetleri denetimi yapan kurumların etkili çalışmasını sağlayacağı gibi denetlenen kurumların da gelecekte güçlü ve istikrarlı olmalarına katkı sağlayacaktır (Köse ve Polat, 2021). Dijital olarak gerçekleştirilen denetimin birçok faydası bulunmaktadır. Özellikle zaman açısından tasarruf sağlamakta, yolluk giderlerini ortadan kaldırmakta ve denetimi mekândan bağımsız hale getirerek mekân sorununu çözmektedir (Koç, 2021). Eğitim denetimi, eğitim öğretim hizmetlerinin kalitesini artırmayı hedefler. Eğitim denetim süreci çok boyutlu ve karmaşık bir yapıya sahiptir. Çağdaş araçların denetim sürecinde kullanılması bu karmaşık süreci basitleştirecektir (Aldawood, 2019).

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Türkiye'de eğitim sistemi teknolojik gelişmelerle birlikte dijital yönü de olan bir sisteme dönüşmüştür. Yıldırım, Yılmaz ve Balıkcı (2018) ile Polat ve Arabacı (2013) yapmış oldukları çalışmalarda okul yönetiminde ve eğitim faaliyetlerinin yürütülmesinde teknolojik alt yapının ve dijital liderliğin önemine dikkat çekmiştir.

Türkiye'deki okulların tamamına yakınının resmi bir web sitesi bulunmaktadır. Ayrıca bazı okulların herhangi bir resmiyete dayanmayan sosyal medya hesapları bulunmakta ve bu hesaplardan okul adına paylaşımlar yapılmaktadır. Çelik ve Tosun (2019) tarafından yapılan çalışmada birçok eğitim kurumunun sosyal medya hesabı bulunduğu ve bu hesapların kontrolü konusunda ilgililere gerekli eğitimlerin verilmesinin önemli olduğu ifade edilmiştir, bu hesaplardan yapılan paylaşımların üst yönetimler tarafından kontrol edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığının 2023 yılında Okulöncesi ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde yapmış olduğu değişimle birlikte öğrencilerin kişisel verilerini korumak amacıyla fotoğraf, görüntü ve seslerinin gerekli izinler alınmadan paylaşılması yasaklanmıştır. Dijital ortamda eğitim kurumlarıyla ilgili yapılan paylaşımların nasıl denetleneceği, ihlallerin nasıl tespit edileceği, gerekli izinler alınmadan yapılan ya da yapılacak olan paylaşımlara yaptırımların ne olacağına yönelik çalışmalara ihtiyaç duyulduğu düşünülmektedir. Özellikle internet tabanlı eğitim ortamlarında uyulması gereken kurallara ve bu eğitim ortamlarının denetlenmesine yönelik konulara ilişkin Türkiye eğitim denetimi sisteminin zihinlerdeki soru işaretlerini kaldıracak şekilde güncellenmesi gerektiği düşünülmektedir. Ergün ve Ergün (2008) yapmış oldukları çalışmada okul web sitelerindeki paylaşımların belirlenen standartları taşımasının ve kontrollü olmasının önemine dikkat çekmiştir.

Türkiye'de Youtube, Facebook, Twitter, Instagram gibi dijital platformlarda eğitim içerikleri üreten birçok hesap bulunmaktadır. Zaman zaman bu hesaplarda üretilen içeriklerin çeşitli şikâyet ve tartışmaları beraberinde getirdiği görülmektedir. Tokmak (2019) yapmış olduğu çalışmada internet tabanlı eğitim faaliyetlerinin denetim sorununu beraberinde getirdiğini ifade etmiştir. Tokmak, internetin doğruluğu ölçülemeyen bilgilerle dolduğu ve herhangi bir denetimden geçirilmemesi sebebiyle bu bilgilerin verimliliği ve kalıcılığının düştüğünü ifade etmiştir.

Türkiye'de dijital ortamda eğitim ile ilgili içerik ve eylemleri, bu eylem ve içeriklerin yasa ve yönetmeliklere uygun olup olmadığını denetleyecek herhangi bir ayrı eğitim denetimi mekanizması bulunmamaktadır. Celayir ve Celayir (2020) dijital dönüşümlerin denetim mesleğinde büyük değişimleri beraberinde getireceğini ve bu mesleğin dijital beceriler gerektiren yeni boyutlar kazanacağını belirtmiştir. Garcia ve Cone (2013) yapmış oldukları çalışmada geleneksel eğitim denetimi modellerinin yüz yüze eğitimi denetlemek için geliştirildiğini ve bu modellerin internet tabanlı eğitim faaliyetlerini verimli bir şekilde denetleyemeyeceğini ifade etmiştir.

Araştırma bulguları tüm dünyada dijital platformların eğitim üzerindeki etkisinin her geçen gün güçlenerek artacağını ortaya koymuştur. Dijital ortamda yapılan eğitimle ilgili hatalı eylem ve paylaşımların geri dönüşü olmayan sorunlara yol açacağı bulgulardan yola çıkılarak söylenebilir. Daykman ve Davis (2008) daha hiç görülmemiş biçimde teknolojinin eğitimi etkilediğini ifade etmiş ve bu etkiyi stratejik bir gelişme olarak tanımlamıştır. Daykman ve Davis İnternet tabanlı eğitim faaliyetlerinin yüz yüze eğitime göre daha karmaşık olduğunu belirtmiş ve çevrimiçi eğitimdeki hataların telafisinin zor olduğuna değinmiştir.

Türkiye eğitim sisteminin dijital boyutunda eğitim denetimi hizmetini yürütecek Teftiş Kurulu ve Eğitim Müfettişleri Başkanlıkları içerisinde bir dijital denetim birimine ihtiyaç duyulduğu düşünülmektedir. Köse ve Polat (2021) denetim mekanizmalarının dijital gelişmelerle iç içe olmasının önemli olduğunu ifade etmiştir. Celayir ve Celayir (2020) denetim mesleğinin teknolojik gelişmelerden uzak kalamayacağını ve teknolojik gelişmelerin denetim mesleğine yenilikler getireceğine değinmiştir. Dai ve Vasarhelyi (2016) yenilikçi teknolojik sistemlere dayalı yürütülen denetim 4.0 ile denetim alanındaki dönüşüme dikkat çekmiştir. White (2006) kurumların yapısındaki değişimlerin denetimi de etkilediğine değinmiştir. Bu bulgulardan yola çıkılarak İnternet tabanlı eğitim faaliyetlerinin mevcut eğitim denetimi sistemi ile denetlenmesinin pek mümkün görünmediği, teknolojiyle iç içe olan bir eğitim denetimi sistemine ihtiyaç duyulduğu düşünülmektedir.

Göker (2021)' e göre eğitim alanındaki teknolojik gelişmeler öğretmenlik ve denetmenlik mesleğine yeni standartlar getirmiştir. Gülbahar (2009) çalışmasında; dijital gelişmelerle birlikte sanal sınıf, sanal laboratuvar, çevrimiçi eğitim gibi soyut eğitim ortamlarının oluştuğunu ortaya koymuştur. Bu soyut eğitim ortamlarında eğitim işlemlerinin

yürütülmesinde uyulması gereken kuralları ve sınırları daha net bir şekilde belirleyecek yasa ve yönetmeliklere ihtiyaç duyulduğu düşünülmektedir.

Kaynakça

- Akyüz, Y. (2011). Osmanlı döneminden cumhuriyete geçilirken eğitim-öğretim alanında yaşanan dönüşümler. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(2), 9-22.
- Aldawood, H., Alhejaili, A., Alabadi, M., Alharbi O. and Skinner, G. (2019). Integrating digital leadership in an educational supervision context: A critical appraisal. 2019 international conference in engineering applications. *Azores*,1(1), 1-7.
- Alkayış, A. (2021). Eğitim felsefesi perspektifinden dijitalleşme ve Eğitim 4.0. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (BUSBED)*, 11(21), 221-237.
- Arshed, N. & Dansen, M. (2015). Chapter 3 the literature review" In: gorman, K.D. & MacIntosh, R. (ed) .research methods for business and management. goodfellow publishers <http://dx.doi.org/10.23912/978-1-910158-51-7-2790>
- Ayhan, İ. (2007). Yeni ufuklara: Öğrenme. *Tübitak Bilim ve Teknik Dergisi*, Temmuz.
- Barbera, E. (2004). Quality in virtual education environments. *British Journal of Educational Technology*, 35(1), 13-20.
- Barış, E.A. ve Eranıl, K.A.(2022). *Eğitimde denetim*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Başar, H. (1995). *Eğitim denetçisi rolleri, yeterlikleri, seçilmesi, yetiştirilmesi*. Ankara: Personel Eğitim Merkezi Yayını.
- Barth, T. J. (2004). "Teaching PA online: Reflections of a skeptic. *International Journal of Public Administration*, 27(6), 439-455.
- Başaran, İ. E.(1984). *Yönetime giriş*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Binti Ismail, I. (2018). An important role of educational supervision in the digital age. *Couns Edu: The International Journal of Counseling and Education*, 3(4), 115-120.
- Braimoh, D. ve Lekoko, R. (2005). The need for policy framework in maintaining qality in open and distance education programmes in Southern Africa. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 6(4), 95-105.
- Çelik, K. ve Tosun, A.(2019, Kasım). *Okulların kurumsal sosyal medya hesaplarının incelenmesi* [Bildiri sunumu]. III. Uluslararası Öğretmen Eğitimi ve Akreditasyon Kongresi, Ankara.
- Cheek, D. (2021). Assuring quality in online learning. *Journal of Educational Technology and Online Learning*, 4(4), 546-561.
- Demirci, A. (2014). Literatür taraması (Literature Review). Y. Arı ve İ. Kaya (Ed.), *Coğrafya araştırma yöntemleri içinde* (s. 73-106). Balıkesir: Coğrafyacılar Derneği Yayınları.
- Demirel, Ö., Kaya, Z. (2006). *Eğitim bilimine giriş*. İstanbul: Pegem Yayıncılık.
- Dai, J. ve Vasarhelyi, M.A.(2016). Imagineering audit 4.0. *Journal of Emerging Technologies in Accounting*,13(1), 1-15.
- Dykman, CA. ve Davis, CK. (2008). Transition to Online Education. *Journal of Information Systems Education*, 19(1), 11-16.
- Elbenna, A. (2022). *The great importance of the supervision process in education*. <https://blog.skolera.com/importance-of-supervision-education/> adresinden edinilmiştir.
- Gash, S. C.(2000). *Effective literature searching for research*. Aldershot: Gower Publishing Ltd.
- Gu, L. (2017). Using school websites for home-school communication and parent involvement. *Nordic Journal of Studies in Education Policy*, 3(2), 133-143.
- Gökçe, A. T. (2008). Küreselleşme sürecinde uzaktan eğitim. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 1-12.
- Göker, S. D. (2021). Eğitim 4.0 temelinde tanımlanan yeni öğretmenlik yetkinlik alanları. *Eyfor XII Tam Metinler*, 1(1), 61-71.
- Grand, S. ve Clement, S. (2017). *Digital learning education and skills in the digital age*. <https://www.rand.org/pubs>

- Fidan, N. (1986). *Okulda öğrenme ve öğretme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Gülbahar, Y. (2009). *E-öğrenme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özden, T. ve Çalış, H. (2019). Kamu kurumlarında veri tabanı yönetimi denetimi. *Denetim*, 19(1), 41-54.
- Hartshore, R., Friedman, A., Algozzine, B. ve Kaur, D. (2008). Analysis of primary school websites. *Educational Technology and Society*, 11(1), 291 – 303.
- Hebebcı, M. ve T., Alan, S. (2017). Okul web sitesi yönetim paneli (MebWeb) sisteminin kullanılabilirlik değerlendirmesi: Tasarım rehberleri temelli kullanılabilirlik. *Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi (BEST Dergi)*, 1(1), 1-10.
- Celayir, D. ve Celayir, Ç. (2020). Dijitalleşmenin denetim mesleğine yansımaları. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(6), 128-148.
- Kaçan, A. ve Gelen, İ. (2020). Türkiye'deki uzaktan eğitim programlarına bir bakış. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(1), 1-21.
- Karasar, Ş. (1999). İnternet ortamında eğitim. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18(18), 145-168.
- Kahan, D. ve McKenzie, T. (2020). Okul web siteleri: Bir beden eğitimi ve fiziksel aktivite içerik analizi. *Okul Sağlığı Dergisi*, 90(1), 47-55.
- Kayıkçı, K. (2005). Milli Eğitim Bakanlığı müfettişlerinin denetim sisteminin yapısal sorunlarına ilişkin algıları ve iş doyum düzeyleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 44(44), 507-527.
- Krishnan, K. ve Selvan, R. S. (2023). Pros and cons of online education. *Annamalai International Journal of Business Studies and Research*, 14(2), 58-59.
- Köse, H. Ö., Polat, N. (2021). Dijital dönüşüm ve denetimin geleceğine etkisi. *Sayıştay Dergisi*, 32(123), 9-41.
- Koç, F. (2021). Dijitalleşme sürecinde uzaktan denetim. *İşletmecilikte Dijital Dönüşüm*, 34(42), 249-272.
- Kubanç, Y., & Varol, F. (2012). İlköğretim okullarının web sitelerinin kullanılabilirliğinin ve içeriğinin ölçülmesi. *Education Sciences*, 7(1), 410-418.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2023). *Okulöncesi ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği*. <https://www.meb.gov.tr/meb-okul-oncеси-egitim-ve-ilkogretim-kurumlari-yonetmeliginde-degisiklik/haber/31214/tr>
- Olorode, O. A. ve Adeyemo, A. O. (2012). Educational supervision: concepts and practice with reference to oyo state, Nigeria. *The Nigerian Journal of Research and Production*, 20(1), 10-19.
- Oliva, P.F. ve Pawlas, G.E. (1997). Supervision for today's schools. New York: Longman.
- Öymen, H. R. (1979). *Eğitime giriş*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Özbay, Ö. (2015). Dünyada ve Türkiye'de uzaktan eğitimin güncel durumu. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 376-394.
- Özdayı, N. ve Özcan, Ş. (2005). Teftiş sürecindeki geribildirimlere göre teftişin öğrenen örgüt kültürüne katkılarının öğretmen görüşleriyle değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 6(23), 252-273.
- Öztemel, E. (2018). Eğitimde yeni yönelimlerin değerlendirilmesi ve eğitim 4.0. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 25-30.
- Pascoal, R. M. (2020). Acceptance of online education in Portugal and in the world: Before and during COVID19. *Kriativ Tech*. <https://doi.org/10.31112/kriativ-tech-2020-06-35>
- Peres, P., Lima, L., & Lima, V. (2014). B-learning quality: dimensions, criteria and pedagogical approach. *European Journal of Open, Distance and E-Learning*, 17(1), 56-75.
- Polat, M., Arabacı, İ. B. (2013). Yönetim bilgi sistemi olarak e-okul uygulamalarının değerlendirilmesi. *İlköğretim Online*, 12(2), 320-333.
- Rocha, D. (2019). *Conhecendo os desafios da EAD na Europa: As experiências de Portugal*. <https://desafiosdaeducacao.com.br/ead-em-portugal/>
- Rolfe, V. (2015). A systematic review of socio-ethical aspects of Massive Online Open Courses. *European Journal of Open, Distance and E-Learning*, 18(1), 52-71
- Skolinspektionen. (2009). *The inspectorate of educational inspection of Sweden*.

- Şahin, Ç., Avcı, Y. E. ve Anık, S. (2020). Dijital liderlik algısının metaforlar yoluyla incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(73), 271-286.
- Şimşek, S. ve Toprakçı, E. (2023). Milli eğitim müdürlerinin uzaktan yönetimde karşılaştıkları sorunlar. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi*, 7(1), 53-66.
- Tokmak, Y. (2019). *Türkiye’de sürdürülebilir çevrimiçi eğitim programı tasarımı* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Beykent Üniversitesi.
- Vlachopoulos, D. (2016). Assuring quality in e-learning course design: The roadmap. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 17(6), 183-205.
- Yaşlıca, E. (2019). *Sanal sınıf ortamında etkileşimli öğretim materyalinin başarıya ve tutuma etkisi* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Maltepe Üniversitesi.
- Yılmaz, E., Yıldırım, R., Balıkçı, A. (2018). Eğitim bürokrasisinde yeni bir uygulama: Dokuman yönetim sistemi (DYS). *Turkish Studies*, 13(11), 1497-1515.
- Yorgancı, S. (2015). Web tabanlı uzaktan eğitim yönteminin öğrencilerin matematik başarılarına etkileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(3), 1401-1420.
- White, D. (2006). Cognitive coaching when used alongside proven management techniques can increase in technical organisations. *Jossey Bass*, 1(1), 1-6.

Extended Abstract

Introduction

The transition from traditional education to contemporary education has necessitated a shift from traditional supervision to modern educational oversight. With the increasing use of internet-based and computer-assisted educational tools in contemporary education, supervision services must be updated to address these emerging needs. This study aims to contribute to the modernization of Turkey’s educational supervision system to effectively oversee internet-based educational activities, which constitute a significant component of contemporary education. The secondary objectives of the study include offering perspectives on updating legal frameworks related to educational supervision in Turkey and presenting an original viewpoint on new supervisory roles and tools.

Method

In this study, the literature review method is used. In a literature review, published works such as books, articles, theses, conference papers, historical records, and reports related to the research topic are examined to obtain information that contributes to the study. The purpose of a literature review can be briefly defined as obtaining the necessary information on the research subject. Academic studies are built upon previous research conducted on the topic. The literature review is highly important for academic studies, as it helps them gain depth and identity (Demirci, 2014). Through a literature review, researchers benefit from previous studies on the subject before reaching a conclusion (Arshed & Dansen, 2015). An insufficient literature review may lead to overlooking significant information related to the research topic and may also result in the research being negatively evaluated. A researcher conducting a literature review should answer questions such as: Who has previously studied this topic? When was the research conducted? What was investigated? What findings were obtained? What aspects of the topic remain unexplored? (Çolak, 2012).

Discussion and Conclusions

The education system in Turkey has evolved into a digitally integrated system in parallel with technological advancements. In their studies, Yıldırım, Yılmaz, and Balıkçı (2018), as well as Polat and Arabacı (2013), highlighted the

importance of technological infrastructure and digital leadership in school administration and the implementation of educational activities.

The vast majority of schools in Turkey have an official website. In addition, some schools maintain unofficial social media accounts through which posts are shared on behalf of the institution. In their study, Çelik and Tosun (2019) highlighted that many educational institutions have social media accounts and emphasized the importance of providing relevant training to those responsible for managing these accounts. Furthermore, it was stated that the content shared on these platforms should be monitored by higher administrative authorities.

With the amendment made by the Ministry of National Education in the Regulation on Preschool and Primary Education Institutions in 2023, the sharing of students' photographs, videos, and audio recordings without the necessary permissions has been prohibited to protect their personal data. It is considered necessary to conduct studies on how digital content related to educational institutions will be monitored, how violations will be identified, and what sanctions will be imposed on unauthorized or future unauthorized shares.

In particular, it is believed that the Turkish educational supervision system should be updated in a way that eliminates uncertainties regarding the rules to be followed in internet-based educational environments and the supervision of these platforms. In their study, Ergün and Ergün (2008) emphasized the importance of ensuring that the content shared on school websites meets established standards and is subject to proper oversight.

In Turkey, there are numerous accounts which produce educational content on digital platforms such as YouTube, Facebook, Twitter, and Instagram. It has been observed that the content generated by these accounts occasionally leads to various complaints and debates. In his study, Tokmak (2019) stated that internet-based educational activities bring about challenges related to supervision. He further emphasized that the internet is filled with information whose accuracy cannot be verified and that the lack of proper oversight reduces the efficiency and sustainability of this information.

In Turkey, there is no distinct educational supervision mechanism dedicated to monitoring digital educational content and activities or ensuring their compliance with laws and regulations. Celayir and Celayir (2020) stated that digital transformations will bring significant changes to the auditing profession, adding new dimensions that require digital skills. Similarly, in their study, Garcia and Cone (2013) emphasized that traditional educational supervision models were designed to oversee face-to-face education and are not effective in efficiently monitoring internet-based educational activities.

Research findings indicate that the influence of digital platforms on education is steadily increasing worldwide. Based on these findings, it can be inferred that erroneous actions and inappropriate content shared in digital education environments may lead to irreversible problems. Daykman and Davis (2008) stated that technology has impacted education in an unprecedented manner and defined this influence as a strategic development. They also emphasized that internet-based educational activities are more complex than face-to-face education and highlighted the difficulty of correcting errors in online learning environments.

It is considered that there is a need for a digital audit unit within the Inspection Board and the Directorates of Education Inspectors to oversee educational supervision services in the digital dimension of the Turkish education system. Köse and Polat (2021) emphasized the importance of integrating audit mechanisms with digital developments. Celayir and

Celayır (2020) pointed out that the auditing profession cannot remain isolated from technological advancements and that these developments will introduce innovations to the field of auditing. Dai and Vasarhelyi (2016) highlighted the transformation in the auditing field through Audit 4.0, which is based on innovative technological systems. White (2006) noted that structural changes within institutions also impact auditing.

Based on these findings, it is considered that monitoring internet-based educational activities with the existing education audit system is not highly feasible, and there is a need for an educational audit system that is integrated with technology. According to Göker (2021), technological developments in education have introduced new standards for the teaching and auditing professions. In a study by Gülbahar (2009), it was revealed that digital advancements have led to the emergence of abstract educational environments such as virtual classrooms, virtual laboratories, and online education. It is considered necessary to establish laws and regulations that will more clearly define the rules and boundaries for conducting educational activities in these abstract learning environments.